

nyek programjába, napi gyakorlatába kalauzolja az olvasót. Gondolatait nem kötelező érvényű axiómaként közli, hanem értelmesen elemez, az egyéni tapasztalatok, a kimondottan sikeres közoktatási intézmények, sőt az oktatás terén legnagyobb eredményeket elért országok által alkalmazott változások, fejlesztések, de minden esetben az élő gyakorlat alapján szerzett tapasztalatok bemutatásával gondolkodtatja el az olvasót. Az igazat mondja, következetesen az általa igaznak vélt, a követésre méltó elképzeléseket állítja a középpontba, és az olvasót rádöbbeníti arra, hogy a szerző igaz meglátása az ő véleménye szerint is egyértelműen igaz, amely minden bizonnyal általa is valóra váltható. Hisz abban, hogy a jó példa mindenki számára vonzó, és megvalósítása lényegében csak elhatározás kérdése, az egyén vagy éppen az iskolai intézmény elhatározásán múlik a további út megválasztása. Górcső alá veszi a hazai pedagógusképzés egész rendszerét, és a mindannyiunk által ismert, de a pedagógustársadalom által mindaddig csak az iskolák folyosóin bírált hiányosságokra mutat rá nyíltan és őszintén, és megkísérli a tanulságok levonását is, mely szerint már a felvételi során ki kellene szűrni a pedagógiai pályára alkalmatlan jelentkezőket, hatékonyabban kell tenni a hallgatók felkészítését, vagyis meg kell tanítani „tanítani” őket, fel kell készíteni a korszerű oktatási módszerek alkalmazására, amihez viszont elengedhetetlenül szükséges a gyakorlóiskolák hálózatának a kiépítése. Természetesen külön kiemeli a pedagógusok társadalmi presztízsének emelését, amihez elengedhetetlenül szükséges a pedagógus-fizetések nemcsak szimbolikus emelése. Finom szakmai érzékkel elemzi a jó színvonalú iskola és a valóban jó iskola közötti különbségeket, rámutatva arra a tényre, hogy az érintett iskolák talán nem is érzékelik, hogy a jó színvonalú iskola nem minden eseten azonos a valóban jó iskolával. Külön figyelmet érdemelnek gondolatai az alternatív iskoláról, ahol a tanár legfőbb szerepe nem az ismeretek átadása, hanem a tanuló önálló ismeretszerzésének a segítése, amelyekben a hagyományostól eltérő a pedagógus–szülő viszony is, hiszen a szülő bármikor bemehet az iskolába, beülhet a tanítási órákra is, a helyszínen követheti figyelemmel a tanulók és a pedagógus munkáját, ugyanis az alternatív iskola a bizalomra és a belső motivációra épít.

A publikáció rendkívül fontos része a jó példák bemutatása, hiszen mindannyiunk előtt ismert tény, hogy felvidéki alap- és középiskoláink között a jó színvonalú iskolákon kívül sok a valóban jó iskola is. Ezek azok az iskolák, amelyek a viszonylag szigorú törvényi megkötöttségek és a központi irányításból adódó hiányosságok ellenére is képesek kialakítani saját arculatukat, megalkotni az értelmes, hatékony, az egyén fejlődését minden szempontból segítő gyermekközpontú pedagógiai programjukat, amely több vonatkozásában is közelít az alternatív iskolákban alkalmazott pedagógiai gyakorlathoz. Ezekben az iskolákban a pedagógus általában nem csak a tantárgyat tanítja, hanem a gyermekeket, ami a gyakorlatban és az eredményesség szempontjából is diametris különbség... A tanulók szeretnek az ilyen iskolába járni, szeretik és tisztelik tanítóikat.

Ezen írás megszabott terjedelme nem teszi lehetővé, hogy minden bemutatott iskola programját részletesen elemezzem, de ez nem is lehet a célom. Bizom kollégáimban, bizom abban, hogy sikerült felkeltenem az érdeklődésüket, hiszen tudom, hogy hivatásukat szerető szakemberek, akik a rájuk bízott feladatnak szeretnék a lehető legmagasabb szinten megfelelni, és diákjaikat a tanulás, az ismeretszerzés szeretetére és a tudás igazi értékének a felismerésére és megbecsülésére nevelik. Ők tudják, hogy nem a gyereket kell a tananyaghoz igazítani, hanem a tananyagot és az elsajátítás módját az adott gyerekhez. Számukra minden bizonnyal „fontos, hogy a diák saját tanulmányának szervezésében érdekelt, aktív lehessen, együttműködő közösség tagjaként fordulhasson segítségért társaihoz, tanítóihoz. A bizalom, a nyugodt, elfogadó légkör, a pozitív megerősítés minden tanulónak alanyi jogon jár” (idézet a műből). Ezért bizom abban, hogy ez a publikáció megtalálja az utat a felvidéki magyar iskolák pedagógusaihoz, iskolaiigazgatóihoz, és témája lesz a szakmai megbeszéléseknek, módszertani tanácskozásoknak is.

A lapzártát követően került nyilvánosságra, hogy az idei Felvidéki Magyar Pedagógus Díját Albert Sándor nyerte el. A rangos elismeréshez a Katedra szerkesztősége is gratulál!

HODOSY FERENCZI MÁRIA

A PÁLYAVÁLASZTÁSRÓL

A személyiségfejlődés útjának egyik legnagyobb kihívása a pályaválasztás, hiszen akár jól, akár rosszul döntünk, a választásunk hosszú időre, akár egész életünkre kihathat. Egy ilyen döntés felvállalására az általános iskolát éppen befejező diákok az esetek többségében még nem igazán érettek. Szakemberként akkor tudunk a legjobban segíteni – hogy a diákok pályaválasztása reális, adottságaiknak, képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelő legyen –, ha konkrét, gyakorlati ismeretek megszerzésére ösztönözzük őket.

Az első és legfontosabb némi önismeret megszerzése. A pályaválasztás előtt álló diákoknak tudniuk kell, milyen tulajdonságaik, képességeik, erősségeik vannak, mik azok a tevékenységek, melyek leginkább örömet okoznak a számukra. Önmaguk megfigyelésén és megismerésén túl jó információforrás a családtagok és a barátok véleménye is. Természetesen ne ez legyen domináns, de hasznos ismeretekhez juthatnak mások véleménye által is.

Érdeemes meghatározni, mi a fontos számukra a jövőbeli hivatásuk kapcsán, pl.: a karrierlehetőség, megélhetés, a család és karrier összeegyeztethetősége, biztonság, kellemes munkakör-

nyezet, rugalmasság. A munka része a munkakörnyezet is, ezért érdemes átgondolni, hogy milyen jellegű munkahelyen tudnák elképzelni magukat: irodában, szabadban, sok utazással járó munkában, emberekkel vagy inkább tárgyakkal dolgoznának szívesen, kötött munkaidőben vagy rugalmasan.

A döntés előtt ösztönözzük őket, „Nézzétek egy kicsit más szemmel a világot!” Akár filmeket néznek vagy könyveket olvasnak, esetleg a városban sétálnak, igyekezzenek betekintést nyerni a különböző foglalkozások világába. Egy-egy gondolat erejéig éljék bele magukat pl. az idegenvezető, a rendőr, a taxis szerepébe, és figyeljék meg érzéseiket egy-egy szerep kapcsán. Vajon melyik szakmában érzik „kényelmesen” magukat?

Szerezzenek minél több információt az egyes szakmákról, képzésekről. Beszélgessenek minél több, más-más hivatású emberrel. Így megtudhatják, hogy az egyes munkakörök milyen végzettséget, milyen egyéb képességeket és tulajdonságokat kívánnak meg a jelentkezőktől – vagy ha már választottak, akkor a választott szakmán belüli lehetőségekről, a szakma által betölthető munkakörökről kaphatnak információt.

Biztassuk őket, hogy szerezzenek új élményeket és legyenek céltudatosak! Ha megvan a cél (ami lehet a kiválasztott iskolába való felvétel, az érettségi vagy később a vágyott diploma megszerzése), érdemes előre tekinteni, megtervezni azokat a szükséges lépéseket, amelyek a célhoz vezető hosszú úton irányítúként szolgálnak, és mutatják, mától kezdve mire érdemes figyelniük a jövőbeli karrierükkel kapcsolatban. Pl.: ha azt tapasztalják, a választott szakmához elengedhetetlen a tárgyalási szintű nyelvismeret, iratkozzanak be már most nyelviskolába, hogy mire álláskereső helyzetbe kerülnek, biztos és magabiztos tudásra tegyenek szert!

Próbálják ki magukat minél több élethelyzetben, szerezzenek széleskörű tapasztalatokat és figyeljék közben saját reakcióikat! Tekintsenek úgy minden új élményre, mint egy tapasztalatra önmaguk megismerésében, és útközben találhatnak olyan tevékenységeket is, amelyekben örömeiket lelik. Manapság általános jelenség, hogy már a pályakezdőktől is tapasztalatot várnak a munkaerőpiacon. Éppen ezért érdemes biztatni őket, hogy már a tanulmányok alatt szakmai gyakorlattal, önkéntesként dolgozzanak, ami által egyrészt megtapasztalhat-

ják, mennyire tetszik az adott munka és mennyire nekik való, másrészt kapcsolati hálót építhetnek, ami segíti a későbbi elhelyezkedésüket.

Végezetül még egy tanács: sose engedjék, hogy feladják a reményt! Ha mégsem sikerülne jó döntést hozni vagy felvételt nyerni a vágyott szakra, ne engedjék, hogy elkeseredjenek. A pályaválasztás nem egyszeri döntés, inkább egy folyamatként érdemes rá tekinteni. Minden ember több szakmára is alkalmas, saját preferenciái mentén választja ki, mely érdeklődésének, értékeinek, képességeinek enged teret, amelyek felhasználásával egy pálya mellett kötelezi el magát. Különböző életszakaszainkban más-más értékek lehetnek fontosak, új irányok kerülhetnek érdeklődésünk középpontjába, amelyek mentén akár új pálya mellett is dönthetünk. Előfordulhat, hogy csalódunk a választott szakmában, megváltozhatnak munkaképességeink, de a gazdasági helyzet is hozhatja úgy, hogy nem sikerül a választott pályán elhelyezkednünk. Ilyenkor módosíthatunk, és választhatunk új pályát. A pályaválasztás egy egész életen át tartó folyamat, fontos, hogy megtanítsuk gyermekeinket alkalmazkodni a változásokhoz.